

ЗРОЗУМІЙ СВОЮ ДИТИНУ

О.М. Корнеєва

ДИТЯЧІ ВЕРЕДУВАННЯ

Що це таке
та як з ними боротися

® ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 371.4
ББК 74.200
К 66

Серію «Зрозумій свою дитину» засновано 2012 р.

Корнєєва О. М.

К 66 Дитячі вередування. Що це таке та як з ними боротися : / О.М. Корнєєва. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. — 168 с. — (Зрозумій свою дитину).

ISBN 978-966-10-3280-3 (серія)

ISBN 978-966-10-2731-1

У пропонованому посібнику подано відповіді на питання, що часто виникають у батьків, коли їхня дитина вередує.

Для широкого кола читачів.

УДК 371.4
ББК 74.200

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора
чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-3280-3 (серія)
ISBN 978-966-10-2731-1

© ООО Издательство
«Мир и Образование», 2014
© Навчальна книга–Богдан, 2014

Вступ

Дитячі вередування. Як же без них? Хіба ж не вони становлять саму суть поняття «дитинство»? Маленькі плаксії, вимагачі й маніпулятори — їхні проблеми зараз так легко розв'язати. Їхні вимоги не виходять за межі побаченого на прилавку вуличного торговця чи в руках у сусідського хлопчика. А батькам та іншим дорослим так приємно відчувати себе всесильними, адже вони вирішують: проявити милість чи покарати за недостойну поведінку. А як приємно час від часу, згадуючи себе у дитячі роки, балувати малюків, потураючи їхнім невинним забаганкам! Хто відмовиться від цього? Чи не це одна з найприємніших сторін батьківських обов'язків?

Але дитячі вередування не такі вже й безневинні. За плаксивими проханнями й наполегливими вимогами інколи криються надмірні амбіції. За рясними сльозами й постійним невдоволенням ховається серйозна криза, а крики й істерики цілком імовірно можуть перерости в жорстокість та агресивність, непступливий характер і в результаті — в понівечену долю.

Бажати дітям добра і дійсно робити добро, яке піде на користь їхньому вихованню, формуванню справжніх людських якостей — не одне і те саме. Виховувати нове покоління — справа важка й відповідальна. Тому не завадить ще раз нагадати про єдність батьківських прав та обов'язків: прав вибирати свій стиль виховання, вибудувувати власну систему взаємодії з дитиною, створювати для неї унікальний світ, у якому вона буде рости й

розвиватися, і нерозривно пов'язаних із цим обов'язків піклуватися, дбати, вимагати, контролювати, підлаштовуватися під їхні турботи й потреби, думати не тільки про сьогодні, а й про завтра нинішніх хлопчиків та дівчаток.

Книга про дитячі вередування — аж ніяк не збірник повчальних історій, не перелік корисних і безглузких порад. Вона адресована дорослим, які пильно слідкують за поведінкою своїх дітей й аналізують її, проте не намагаються створити собі подібних, дотримуючись якогось заздалегідь наміченого плану. Вона для батьків, які не просто сліпо люблять, а люблять з розумом, з розумом і відповідальністю.

дорослих. Якою б приємною і необхідною не була нам ця залежність, від неї слід відмовитися, інакше ми ризикуємо зіткнутися з її негативною стороною. Діти, які звикли цілком і повністю покладатися на допомогу й опіку близьких, не прагнуть до розвитку самостійності, поступово все більше і більше «сідають на шию» своїм батькам. Не будемо забувати, що підготовка дітей до самостійного життя не менш важлива, ніж турбота про їхнє здоров'я, забезпечення їх хорошою освітою. Ці завдання важливі однаковою мірою. Батьківська любов не має бути сліпою. Зазначена обставина означає, що дорослі повинні думати про завтрашній день своїх дітей, зобов'язані дивитися вперед, а не просто піклуватися про насущні потреби. Зрештою у виборі опиняються ті, хто любов поєднує з розумною вимогливістю, а свою допомогу розглядає лише як засіб формування в дітях самостійності.

Надмірна опіка дитиною часто призводить до появи інфантильності. Такі діти, які не вміють і не прагнуть стати самостійними, з часом «сідають на шию» своїм батькам.

Якщо ми про це забуваємо, то в наше повсякденне життя входять прохання і вмовляння. Кількість їх наростає, наче снігова лавина, в пору формування довільності дій і навиків самоконтролю (молодший шкільний вік). У підлітковому віці доходить до того, що такі діти починають зневажати своїх бабусь, дідусів, мамів і татів. І що старшим стає дитя, то більших зусиль буде потрібно докласти для викорінювання шкідливої, котра тепер уже стала звичкою, інфантильності. А вона з кожним роком може набувати щораз більш неприємних форм.

■► На прогулянці

Вуличні вередування — особливий вид дитячої поведінки. Спокійне і поступливе в усіх відношеннях дитя на прогулянці може перетворитися на непоступливого

тирана. Особливо часто поза межами дому вередують діти, які не відвідують дитячих дошкільних установ, першістьки, діти молодшого шкільного віку, надмірно завантажені навчанням і роботою в школі та закладах додаткової освіти. У розкладі таких дітей прогулянки — нечасте задоволення. Тому, вирвавшись у двір, долучившись до гри чи змагань з однолітками, вони забувають про час. Зате за ним (часом) часто стежать пильні дорослі.

.....Типові ситуації .....

«Забрати дитину з вулиці — просто нереально. Спочатку незмінне «зараз», потім докори, що іншим можна, а йому ні. Кожного разу все закінчується скандалами».

«Наталя не ходить до дитячого садку, сидить удома з бабусею. Крутить-вертить нею на всі боки: сядь тут, потримай, подай, не чіпай. Але якби ж то тільки удома, це повторюється і на прогулянці. Дочка тягне бабусю всюди, куди їй в голову збереде. То у дитячий парк, то кататися на трамваї, то на спортивний майданчик. Бабусі 62 роки, і зрозуміло, що вона не витримує такого навантаження. Чотири-п'ять годин на ногах не кожна молодиця витримає. Намагаюся напоумити свою доньку, але де там. Всі її обіцянки лише на словах».

Няня, непрацююча мама чи бабуся прагнуть забезпечити дитині максимальний комфорт, стараються за здоров'я дітей слідкувати за режимом їхнього харчування та відпочинку. Саме тому до їхніх безпосередніх обов'язків входять також і приготування їжі, і прання, і прибирання приміщень, турбота про те, щоб у домі, в тому числі у дитини, було все необхідне. Крім того, контакти з медиками, педагогами, тренерами-наставниками й іншими фахівцями теж належать до їхніх обов'язків. До

Однак сказане не стосується перевиховання. Коли йдеться про корекцію певної вади у поведінці, сформованої (не без нашої участі) негативної риси характеру, то поведінка дорослих повинна бути гранично чіткою, зваженою. Найменша слабинка буде використовуватися дітьми для відновлення свого становища, що похитнулося, повернення колишніх привілеїв.

Важливо вчасно вживати заходів, що запобігають закріпленню шкідливих звичок, у тому числі й звичок вередувати. В іншому випадку ми станемо свідками, як у милих дівчаток і хлоп'яток усе сильніше будуть укоренятися риси, яких нам хотілося б уникнути. Характери дітей формуються не стільки виховними впливами, скільки щоденним розпорядком і способом життя, нашими миттєвими реакціями на їхні вчинки, настрої, вистівки та обіцянки.

Знання особливостей свого маляти, поділ особливостей його поведінки на вроджені й набуті, поінформованість про темп і напрямок його майбутнього розвитку допоможуть батькам уникнути багатьох помилок. Але ми, дорослі, теж не ангели, ми не безгрішні, а прагнення здаватися такими є лише самообманом або гіршою з помилок виховання. Процес цей є безперервною взаємодією, у якій не тільки ми впливаємо на дітей, а й вони на нас; змінюються не тільки риси й форми поведінки вихованців, а й властивості, характеристики вихователів. Саме в спілкуванні з дітьми батьки здобувають такі якості, як терплячість, спостережливість, вдумливість. Саме виховання припускає відповідальне ставлення до подій, що відбуваються у долі дітей, їхніх переживань і думок. Батьківство й материнство змушує людей прискорити процеси свого соціального дорослішання.

Дитячі вередування є свідченням того, що процес батьківського навчання ще не завершений, а мамам і татам, бабусям і дідусям ще доведеться навчитися мистецтва виховання, мистецтва змінюватися, рости й розвиватися разом зі своїми нащадками, творити нове й

руйнувати старе, що заважає прогресивному розвитку дітей, їхньому поступовому дорослішанню, здобуттю особистісної самостійності. Той, хто не вчиться на дитячих вередуваннях своїх нащадків, приречений на зіткнення із проблемами, які приходять їм на зміну.

Відвернення й подолання дитячих вередувань можна виділити в окрему галузь практичної психології й педагогіки. Щоб діяти вміло, зовсім не обов'язково бути професійним психологом чи педагогом. Але знання цих дисциплін багато в чому допомагає уникнути грубих помилок. В іншому ж варто покладатися на батьківську любов та інтуїцію, навчитися яких неможливо з жодної, навіть найрозумнішої книги.

Список використаної літератури

1. Асеев В. Г. Мотивація поведінки і формування особистості. — М., 1976.
2. Бауер Т. Психічний розвиток дитини. — М., 1979.
3. Берн Е. Ігри, у які грають люди. Люди, які грають в ігри. — Л., 1992.
4. Кон І. С. Психологія старшокласника. — М., 1982.
5. Корнеева Є. М. Ох ці першачки! — Ярославль, 2000.
6. Корнеева Є. М. Ці загадкові малята. — Ярославль, 1999.
7. Ле Шан Е. Коли ваша дитина зводить вас із розуму. — М., 1990.
8. Ремшмідт Х. Підлітковий та юнацький вік. — М., 1994.
9. Хоментаскас Г. Т. Родина очима дитини. — М., 1989.
10. Ейдемільер Е. Г., Юстицький В. В. Сімейна психотерапія. — Л., 1990.

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1. ПЕРШИЙ РІК ЖИТТЯ.....	5
Маленькі крикуни.....	6
Нічні концерти	11
Купання зі слізьми	15
Як вкласти їх спати?	19
На новому місці	24
Нездужання	29
Ця нестерпна дитина	32
Розділ 2. КРИЗИ РОЗВИТКУ.....	36
Картина перша: криза першого року життя	38
Картина друга: криза трьох років	42
Картина третя: криза шести-семи років	46
Картина четверта: перехід до підліткового віку	51
Картина п'ята: зтяжне дитинство	54
Анатомія кризи, або Крок назад, два — вперед	58
Розділ 3. ВЕРНІСАЖ ВЕРЕДУВАНЬ	62
«Фе-е. Ця ваша каша...»	63
«Купіть мені машину!»	67
«Не буду це одягати...»	69
«Заспокойся, дитинко!»	72
«Хочу, хочу, хочу!!!»	76
«Мама з татом тебе просять...»	79
На прогулянці	82
У гостях і на людях	86
Розділ 4. ЗВИЧКА — ДРУГА ВДАЧА	91
«Мучителі»	93
Крикуни й верескуни	96
Маніпулятори	98
Капосники	102
Плаксії.....	104

Упертюхи	107
Кривляки	110
Скандалісти	112
Розділ 5. ШКОЛЯРІ Й ШКОЛЯРКИ	116
«Не буду переробляти!»	118
«Відчепіться від мене!»	122
«Чому вони такі грубі?»	125
«Як так можна про вчителів?»	128
«Інакше втечу!»	130
«Ви мені не указ!»	133
«З ким хочу, з тим і дружу!»	137
Розділ 6. НА ПОРОЗІ ДОРΟΣЛОГО ЖИТТЯ	141
Уже не дитячі вередування	142
Недоліки виховання, або Мамині синочки і татусеві дочки.....	145
Життя за чужий рахунок.....	149
Маніпулятивний стиль поведінки	153
Хто відповідатиме, або Чим тут допоможеш?	156
Замість висновку, або Антологія вередувань	161
Список використаної літератури.....	165

Науково-популярне видання

Серія «Зрозумій свою дитину»

Корнєєва Олена Миколаївна

ДИТЯЧІ ВЕРЕДУВАННЯ

Що це таке
та як з ними боротися

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Донара Пенгзей*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Галини Кузів*

Підписано до друку 20.04.2014. Формат 84х108/32.

Папір офсетний. Гарнітура Baltica.C

Умовн. друк. арк. 8,82. Умовн. фарбо-відб.8,82.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48

office@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com

ISBN 9789661027311

9 | 789661 | 027311